

طبیعت برای همه مردم

پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری به مناسبت سیزده فرودین روز طبیعت مطلبی را در این خصوص با توجه به فرمایشات حضرت آیت‌الله خامنه‌ای و دغدغه‌های ایشان در باره عدالت اجتماعی در بهره‌برداری از منابع طبیعی منتشر کرده است.

همشهری آنلاین: پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری به مناسبت سیزده فرودین روز طبیعت مطلبی را در این خصوص با توجه به فرمایشات حضرت آیت‌الله خامنه‌ای و دغدغه‌های ایشان در باره عدالت اجتماعی در بهره‌برداری از منابع طبیعی منتشر کرده است.

مسئله‌ی محیط زیست یکی از مسائلی است که حضرت آیت‌الله خامنه‌ای از دوران ریاست جمهوری درباره‌ی آن دغدغه داشته‌اند و در دیدارهای مختلف در این خصوص توصیه‌هایی کرده‌اند. پایگاه اطلاع‌رسانی KHAMENEI.IR به مناسبت فرارسیدن روز طبیعت (۱۳ فروردین) در این یادداشت دغدغه‌ی رهبر انقلاب درباره‌ی «عدالت اجتماعی در بهره‌برداری از منابع طبیعی» را بررسی کرده است:

از جمله تفاوت‌های تفکر انقلاب اسلامی و مکاتب دیگر در زمینه‌ی محیط زیست، توجه به «عدالت اجتماعی در بهره‌برداری از منابع طبیعی» است. رفع محرومیت‌ها در این زمینه و بهره‌مندی عموم مردم به‌خصوص اقشار کمتر برخوردار از این مواهب خدادادی یکی از دغدغه‌های اصلی و تذکرات پربسامد رهبر انقلاب در ۲۵ سال گذشته بوده و از انگیزه‌های اصلی مقابله با زمین‌خواری‌ها و «کوه‌خواری‌ها» را همین حق برخورداری و استفاده‌ی عمومی مردم از کوه و جنگل و دشت تشکیل می‌داده است.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در همین دیدار ضمن هشدار درباره‌ی تملک منابع طبیعی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی، به‌عنوان یک نمونه از منطقه‌ی «گردنه‌ی قوچک» در شمال شرق تهران در انتهای بزرگراه شهید بابایی نام بردند و نسبت به تملک و نابودی این منطقه هشدار دادند و فرمودند: «اینجا مال مردم است؛ اینجا باید به‌صورت یک گردشگاه عمومی مردمی دربیاید.» همین تذکر، مسئولین را بر آن داشت تا با رفع تملک و آماده‌سازی این منطقه‌ی زیبای کوهستانی، امکانات لازم برای استفاده‌ی مردم از آنجا را فراهم آورند:

«یک جاهایی هم هست در اطراف تهران - حالا این را من اینجا بگویم - طرف شرق تهران، یک بوستان بزرگی است، یک منطقه‌ی خیلی وسیعی است بین بزرگراه بابایی تا ارتفاعات قوچک؛ یک زمینی است متعلق به ارتش. بنده گاهی اوقات در این مسیرهای صبحگاهی در بعضی از روزها از آنجا می‌رویم و ارتفاعات را حرکت می‌کنیم، راه می‌رویم؛ من هروقت آنجا می‌روم، دلم می‌لرزد! چون می‌دانم ده‌ها چشم طمع‌کار متوجه اینجا است. کارهایی هم شروع کردند، ما جلوی ما را گرفتیم، یک تشری زدیم، دعوایی کردیم؛ می‌دانم موقتاً دست برداشتند، اما منتظرند یک غفلی صورت بگیرد؛ یا این حقیر نباشم، یا غفلی پیش بیاید، بالاخره بروند اینجا را تصرف کنند؛ واقعاً انسان دلش می‌لرزد؛ یک بوستان بزرگ شاید چند صد هکتاری - نمی‌دانم چقدر است - که اصلش هم ظاهراً متعلق به ارتش بوده لکن الان مورد استفاده‌ی ارتش نیست و مورد اختلاف بین ارتش و وزارت اطلاعات و اینها است.

به نظر من اینجا مال مردم است؛ اینجا باید به‌صورت یک گردشگاه عمومی مردمی دربیاید. مکرر هم من این را پیغام دادم به مسئولین گوناگون، شهرداری باید برود اینجا را تصرف کند، در اختیار مردم بگذارد. جای بسیار وسیع، خوب، خوش‌آب‌وهوا در شرق تهران، پُردرخت. حتی من یک‌وقتی آنجا دیدم یک گله‌ی آهو یا بز کوهی بود که از دور دیده می‌شد؛ یک جای این‌جوری. [این] در اختیار مردم قرار بگیرد، مردم بروند استفاده بکنند. اگر کوتاهی بشود، آنجا هم مثل بعضی جاهای دیگر [خواهد شد] که متأسفانه کوتاهی شد و یک‌وقت دیدیم که ساختمان‌ها آنجا سر بلند کردند و مدعی پیدا شد، بعضی از دستگاه‌ها هم متأسفانه از روی غفلت - نه از روی غرض - فلان زمین‌ها را به کارمندان خودشان دادند، آنها هم به یکی دیگر فروختند؛ این کارهایی و بی‌انضباطی‌هایی که متأسفانه در زمینه‌ی زمین‌ها و در زمینه‌ی این منطقه‌ی تنفسی شهرهای بزرگ به‌وجود می‌آید و از این قبیل [قبلاً هم] به‌وجود آمده است.» ۱۷/۱۲/۱۳۹۳ [۲]

البته این اولین بار نبود که رهبر انقلاب، مسئولین را به تسهیل استفاده‌ی مردم از طبیعت سفارش می‌کردند. ایشان چهار سال پیش در دیدار با مردم چالوس و نوشهر به مسئولین در مورد حفاظت از دریا و جنگل در این منطقه تذکر دادند و به آنها یادآوری

کردند که دریا و جنگل متعلق به همه‌ی ملت است:

«در مورد مازندران دو ثروت عظیم و دو فرصت بزرگ برای این استان عبارت است از دریا و جنگل؛ دو تا منبع ثروت عظیم، هم برای مردم این استان و هم برای کل کشور. از این دو ثروت عظیم، از این دو فرصت بزرگ باید هم به‌درستی حفاظت بشود، هم به‌درستی بهره‌برداری بشود. این سفارش من به مسئولان کشور است: این جنگل متعلق به ملت است، این دریا متعلق به ملت است و مسئولان دولتی متولیان ساماندهی کار ملت و کار کشورند؛ مراقب باشند؛ مراقب باشند. بهره‌برداری بهینه و اقتصادی و صحیح و جلوگیری از سوءاستفاده‌های گوناگون از جنگل یا به شکلی از دریا - که بیشتر از جنگل سوءاستفاده می‌شود - وظیفه‌ی مسئولان کشور است. اینی که دست‌های طمع‌گرا و طالبان منافع شخصی به عناوین گوناگون این ثروت ملی را به سمت جیب‌های خودشان بکشند، قابل قبول نیست. این منطقه عموماً و این شهر که در کنار جاده‌ی چالوس و تهران قرار گرفته است، و این مناطق زیبا و خوش آب‌وهوا در اطراف این منطقه، اینها همه نعمت‌های خدائی‌اند؛ از این نعمت‌ها باید استفاده کرد، ولی درست؛ باید استفاده کرد، ولی با رعایت حریم‌های الهی؛ باید استفاده کرد، ولی با احترام به ارزش‌ها و دین و اخلاق این مردم؛ ارزش‌هایی که آنها را در طول سالیان دراز در میدان‌های سخت نگه داشته.» ۱۵/۷/۱۳۸۸ [۳]

یک مصداق دیگر در این زمینه توصیه‌ی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای به جوانان - به‌خصوص جوانان تهرانی- برای استفاده از نعمت خدادادی کوه و اهتمام به ورزش کوهنوردی است. توصیه‌ای که مخاطب آن هم جوانان هستند که باید همت کنند و از این نعمت خدادادی استفاده کنند و هم مسئولین که باید امکانات و شرایط لازم را برای استفاده‌ی عموم مردم فراهم کنند: «شما امکانات و اتوبوس بگذارید که اگر کسی خواست از پایین شهر و از راه‌های دور به این ارتفاعات بیاید، بتواند. ارتفاعات بعضی از شهرها یک خرده با شهر فاصله دارد؛ بنابراین، وسایلی فراهم کنید که اگر کسی خواست، بتواند بیاید - حالا اگر کسی همت نکرد و اراده نکرد؛ آن، بحث دیگری است - و تشویق بشوند؛ نگویند وسیله نداشتیم و نیامدیم.» ۳۰/۸/۱۳۸۴

«من هر وقت چشمم به ارتفاعات شمال تهران می‌افتد و می‌بینم که در این منطقه‌ی ضلع شمالی تهران - یعنی از منتهای شرق تا منتهای غرب - شاید حدود ۱۰ معبر وجود دارد که مردم را به این سلسله کوه‌های با عظمت و بسیار مصفا متصل می‌کند؛ اما مردم استفاده نمی‌کنند، تأسف می‌خورم. هر وقت به کوه می‌آیم، وقتی می‌بینم خلوت است، تأسف می‌خورم که چرا جوان‌ها و حتی غیرجوان‌ها از این نعمت الهی و این فرصت کمیاب استفاده نمی‌کنند...

توصیه‌ی من این است که جوان‌ها به من نگاه کنند. من وقتی به کوه می‌آیم و گاهی می‌بینم حتی از من مسن‌تر هم کسانی می‌آیند که با استحکام و استقرار جسمانی و قرص و محکم این راه را طی می‌کنند، واقعاً لذت می‌برم.» ۲/۶/۱۳۷۵ [۴]

«بنده گاهی اوقات که بر همان تنبلی مورد بحث و بر ضعف‌های مربوط به سن و پیری فایق می‌آیم، چند قدمی از کوهستان‌های اطراف تهران می‌روم بالا و می‌بینم هیچ‌کس نیست! غصه می‌خورم!

در کوهستان، جاهایی هست که ساختمان‌ها در زیر پا پیداست؛ این همه آدم در اتاق‌ها خوابیده‌اند که در بین آنها جوان هست، در بین آنها کسانی هستند که ظاهر جسم‌شان اقلأ ده برابر ما توان و قدرت دارد؛ اما از این اتاق‌ها بیرون نمی‌آیند، ولی ما از این گوشه‌ی شهر با سن نزدیک به هفتاد سال، می‌رویم آن‌جا. دل انسان خیلی غصه‌دار می‌شود که چرا آنها در آن‌جا چهار قدم بالا نمی‌آیند و از این امکان استفاده نمی‌کنند.

شما امکانات و اتوبوس بگذارید که اگر کسی خواست از پایین شهر و از راه‌های دور به این ارتفاعات بیاید، بتواند. ارتفاعات بعضی از شهرها یک خرده با شهر فاصله دارد؛ بنابراین، وسایلی فراهم کنید که اگر کسی خواست، بتواند بیاید - حالا اگر کسی همت نکرد و اراده نکرد؛ آن، بحث دیگری است - و تشویق بشوند؛ نگویند وسیله نداشتیم و نیامدیم.» ۳۰/۸/۱۳۸۴ [۵]

یکی از مصداق دیگر استفاده‌ی عمومی مردم از طبیعت، استفاده از فضای سبز شهری و بوستان‌های داخل شهرها است. رهبری در مقاطع مختلف درمورد توسعه‌ی فضای سبز شهری و لزوم برخورداری مردم از این امکانات - به‌خصوص مناطق کمتر برخوردار شهرها - تذکر داده‌اند و از توصیه‌های پرتکرار ایشان در روز درختکاری همین موضوع بوده است. مردم تهران حضور ایشان در مراسم افتتاح بوستان ولایت در جنوب شهر تهران را هنوز به خوبی به یاد دارند:

«به‌خصوص آن چیزی که بنده را تشویق کرد که امروز در این جلسه با حضور شما دوستان شرکت کنم، این بود که اینجا متعلق به بخش کم‌برخوردارتر از شهر تهران است؛ بخش محروم تهران. وجود یک چنین بوستانی، یک چنین امکانی در این بخش از تهران، به نظر فرصت بسیار خوب و مغتنمی است. خرسندیم که بحمدالله در نهایت بین مسئولین امر - یعنی کسانی که این مجموعه متعلق به آنها بود، و کسانی که امروز از آن بهره‌برداری می‌کنند؛ یعنی شهرداری و نیروهای مسلح - توافق برقرار شد و اینجا ان‌شاءالله سرانجام خوبی خواهد یافت.» ۱۷/۱۲/۱۳۸۹ [۶]

پی‌نوشت‌ها:

۱. بیانات در دیدار مسئولان و فعالان محیط زیست، منابع طبیعی و فضای سبز ۱۷/۱۲/۱۳۹۳

۲. همان

۳. بیانات در دیدار عمومی مردم چالوس و نوشهر ۱۵/۷/۱۳۸۸

۴. مصاحبه با خبرنگار صدا و سیما هنگام کوه‌پیمایی ۲/۶/۱۳۷۵

۵. بیانات در دیدار فاتحان قله‌ی اورست ۳۰/۸/۱۳۸۴

۶. بیانات در بوستان ولایت به مناسبت روز درختکاری